

Tolna Megyei
Munkaügyi Központ

Foglalkoztatási Partnerség

ROP 3.2.1.-2004-08-0009/33

Stratégiai munkakapcsolat

Fenntartható foglalkoztatáspolitikai Tolna megyei megalapozása

Foglalkoztatási Partnerség

Tolna Megyei

Munkaerőpiac és képzés

**Készítette: 3K Alapítvány
2006.**

Készült a ROP 3.2. Helyi foglalkoztatási kezdeményezések támogatása intézkedés, 1. komponense „A foglalkoztatást elősegítő tevékenységek helyi koordinációjának elősegítése” keretében megvalósuló
Stratégiai munkakapcsolat Fenntartható foglalkoztatáspolitikai Tolna megyei megalapozása,
ROP-3.2.1.-2004-08-0009/33 számú projekthez kapcsolódóan

Gazdasági-foglalkoztatási helyzet és folyamatok Tolna megyében I.

- 1988-hoz viszonyítva több, mint 30000 munkahelyre lenne szükség
- Számos veszélyeztetett iparág működik, amely a jövőben is létszámkibocsátó:
 - mezőgazdaság,
 - textil-, ruha-, és cipőipar
- Lassan, de egyes térségekben növekszenek a gépipari-, és műszeripari (vállalkozások) tevékenységek , amely szakképzett munkaerőhiánnyal küzd
- Lényegében a megye minden kistérsége vállalkozás /ill. munkaerőhiányos, amely feloldását csak külső tőkebevonással lehet megoldani
- A megye mezőgazdasági termékszerkezet változásra kényszerül: szántóföldi termelés csökkenése- új gyümölcsstermelési és feldolgozási ágak beindítása

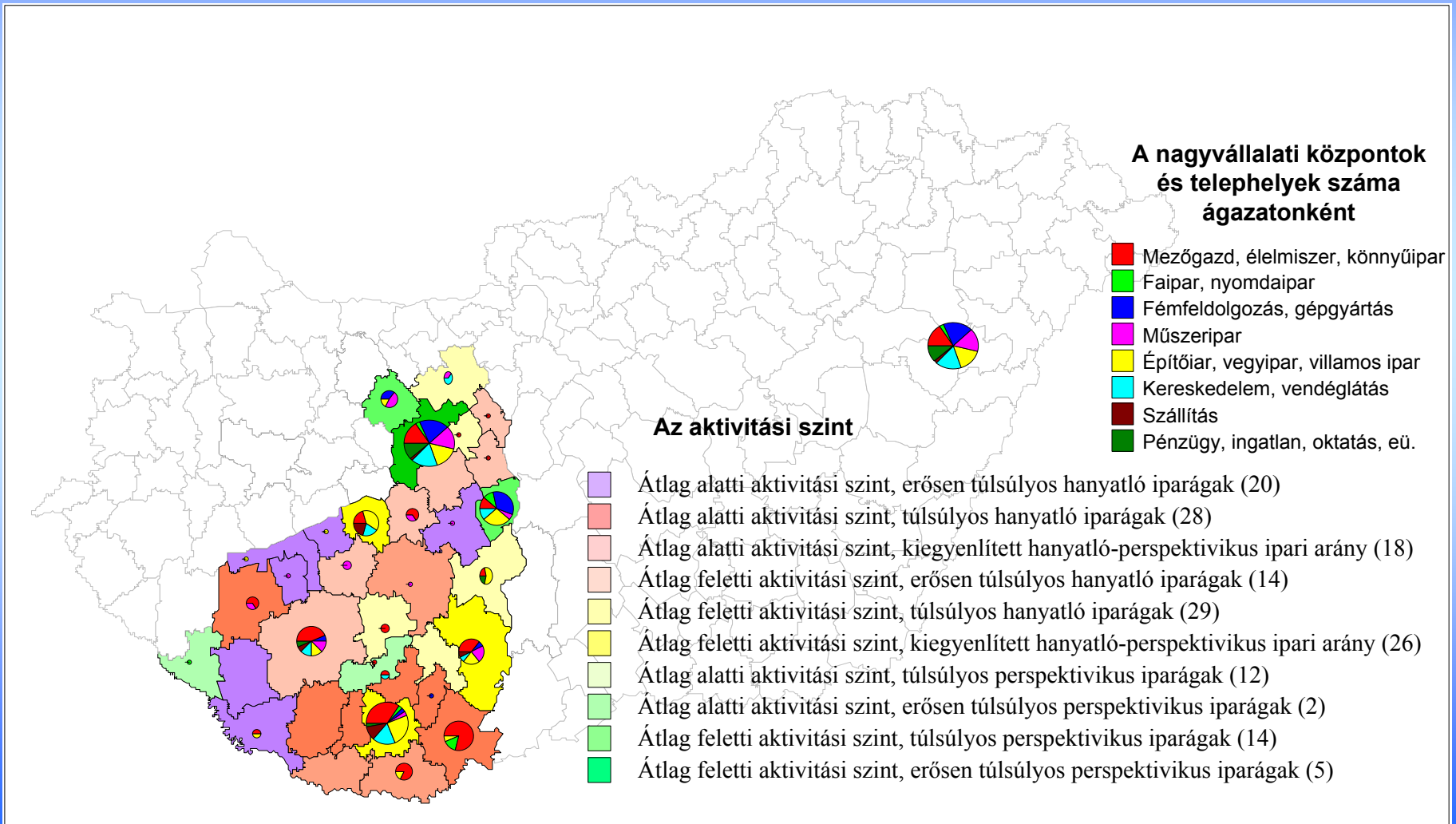
• AZONBAN , MINDEHHEZ STRATÉGIAI LÉPÉSEKRE VAN SZÜKSÉG

Stratégiai tennivalók

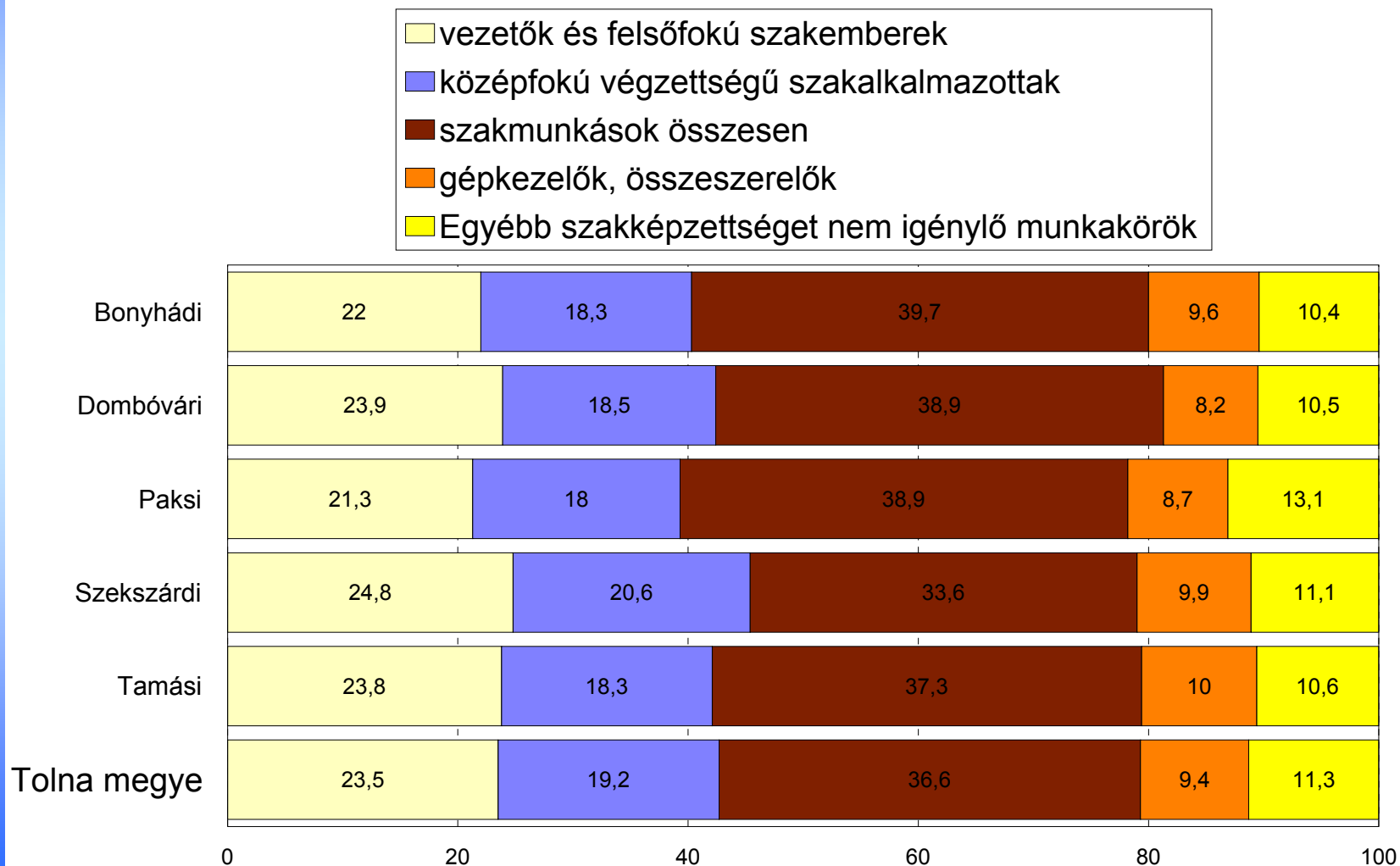
- Külső tőkebevonás
- Meglévő mikro és kisvállalkozások komplex fejlesztése
- Szakképzés fejlesztése /struktúraváltása
- Új termelési-, és munkakultúrák megalapozása

**• A FEJLESZTŐ SZERVEZETEK TEVÉKENYSÉGÉNEK
ÖSSZEHANGOLÁSA A HATÉKONY ÉS EREDMÉNYES
FEJLESZTÉS ÉRDEKÉBEN**

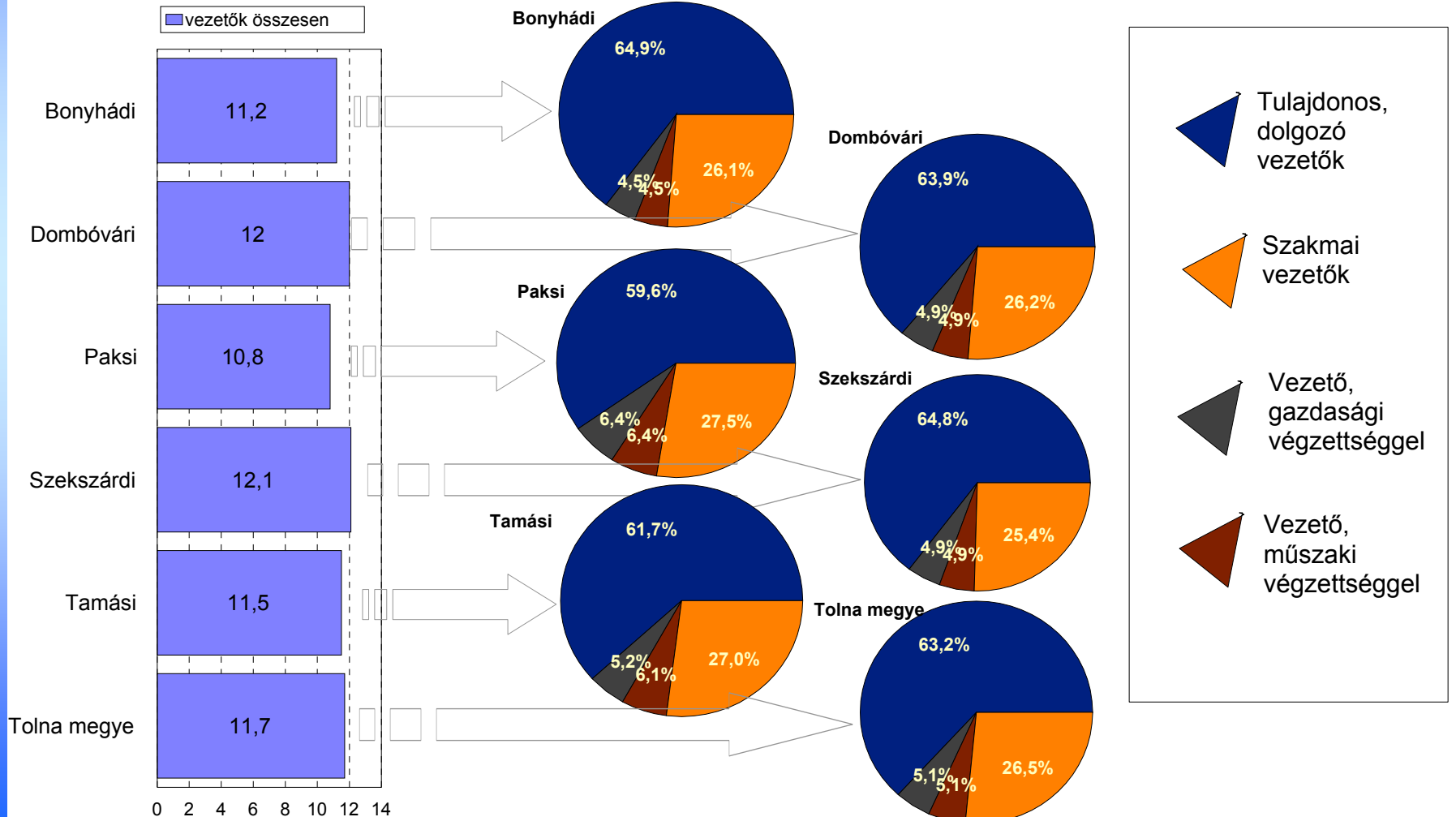
A kistérségi foglalkoztatás ágazati szerkezet típusai, valamint a nagyvállalati központok és telephelyek elhelyezkedése

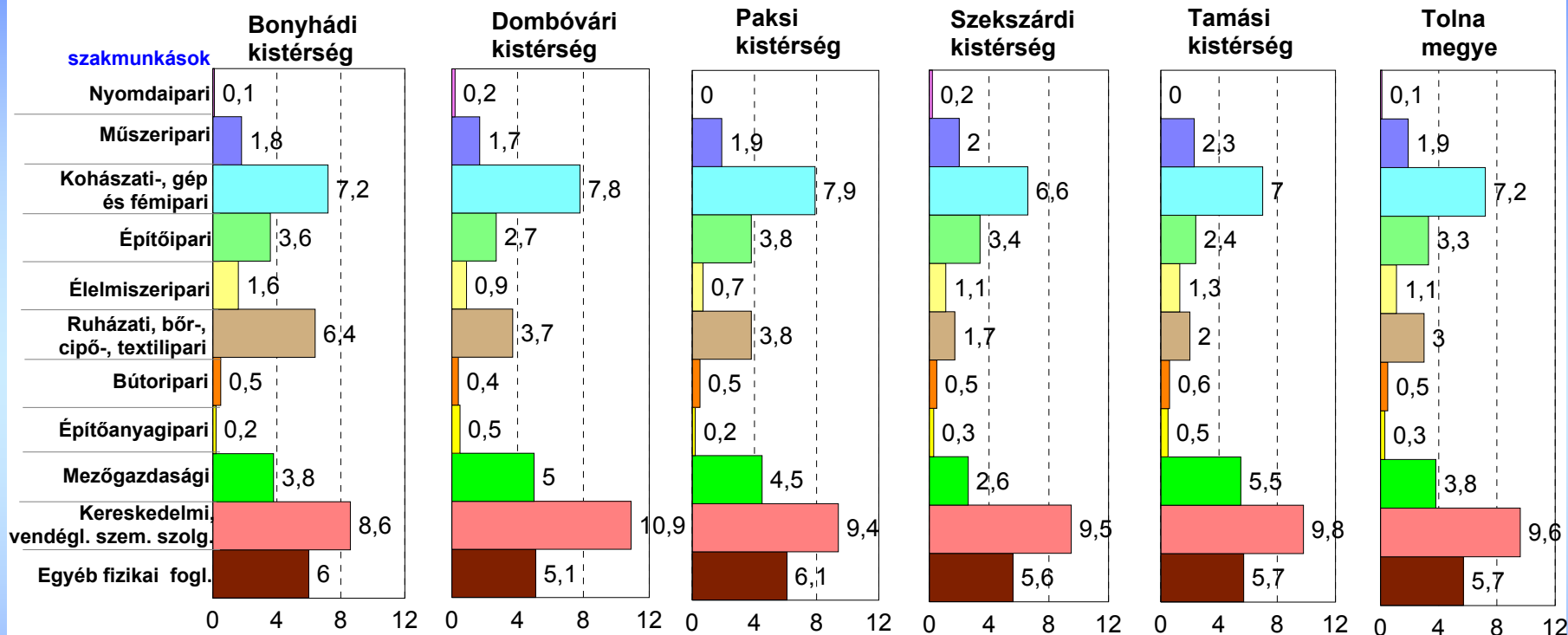
Tolna megye és kistérségei foglalkozási- szakmaszerkezete

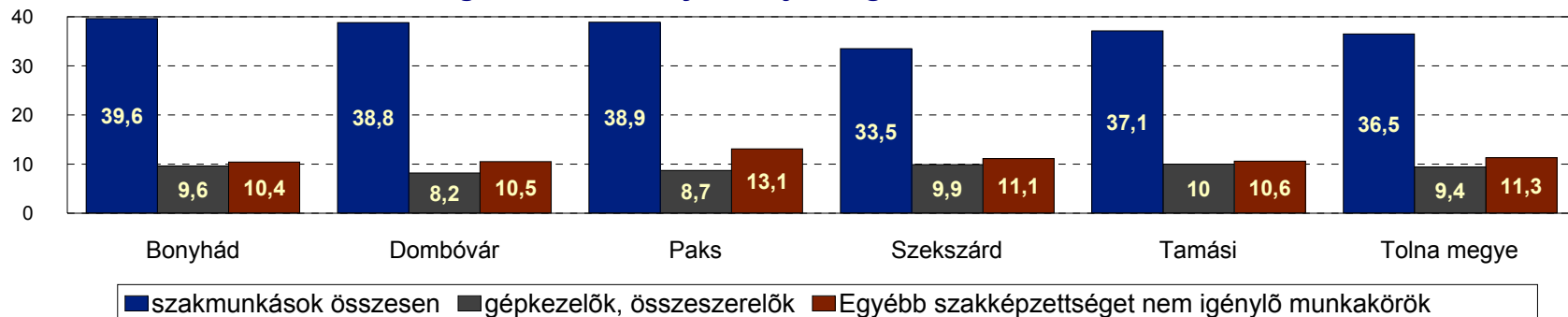
Tolna megye és kistérségeiben a vezetők aránya a teljes foglalkozási szerkezetben és a vezetők belső arányai kistérségenként

Szakmunkások aránya a teljes foglalkoztatási szerkezetben

A kéggallérosok aránya a teljes foglalkoztatási szerkezetben

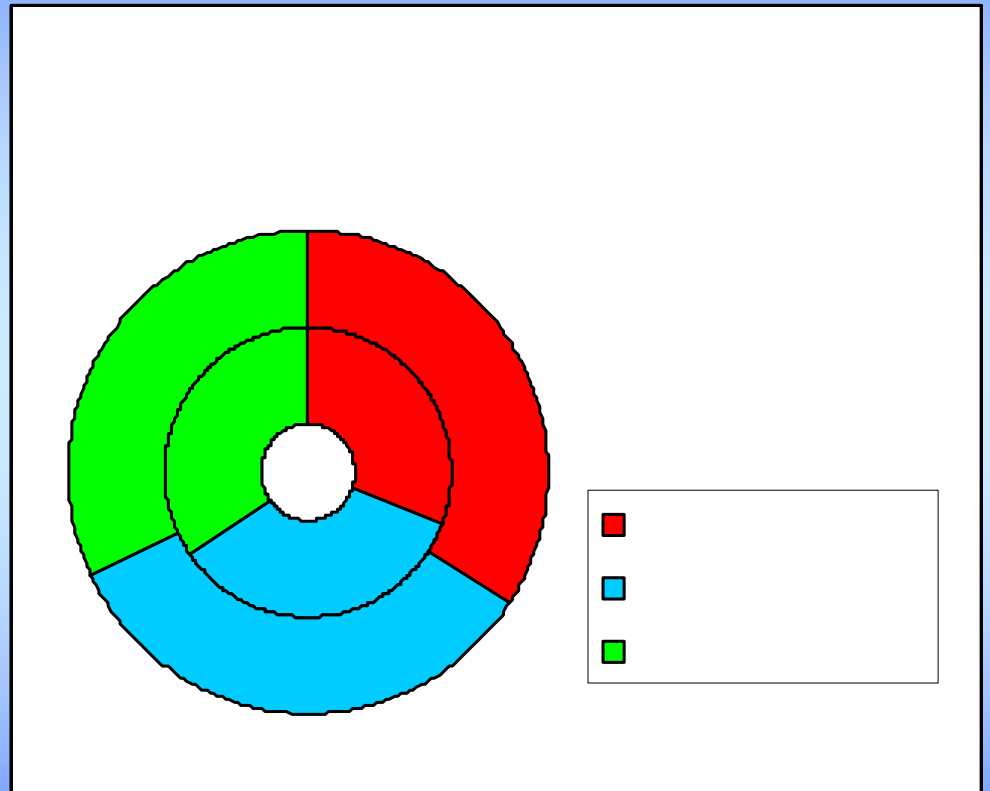
Az iskolarendszer feladata

1. a társadalom oktatással, képzéssel kapcsolatos elvárásainak való megfelelés
2. a helyi munkaerőpiac szakemberigényének kiszolgálása
 - Jelenleg az oktatási intézmények csak az első követelménynek igyekeznek megfelelni
 - A piaci és közfoglalkoztatók keresletével szemben vagy nem áll elegendő kínálat, vagy súlyos túlkínálat van
 - Nem az igényelt mennyiségben és szakmai tartalommal folyik a képzés

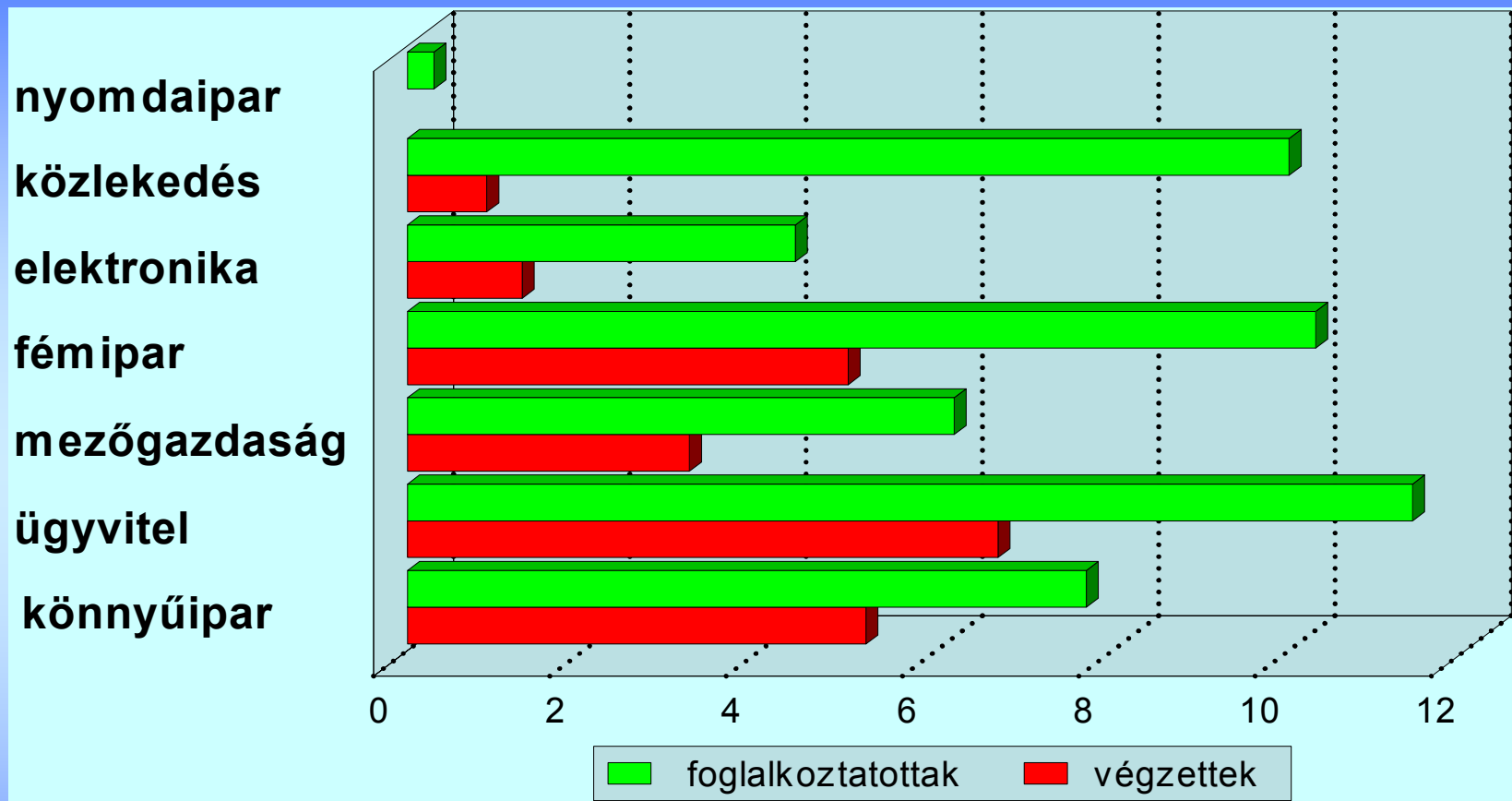
A középfokú képzés szerkezete

2001 és 2005 között

- a gimnáziumi képzés választók száma közel 10 százalékkal nőtt 2001-hez képest
- csökkent a szakközépiskolát és a szakiskolát választók száma

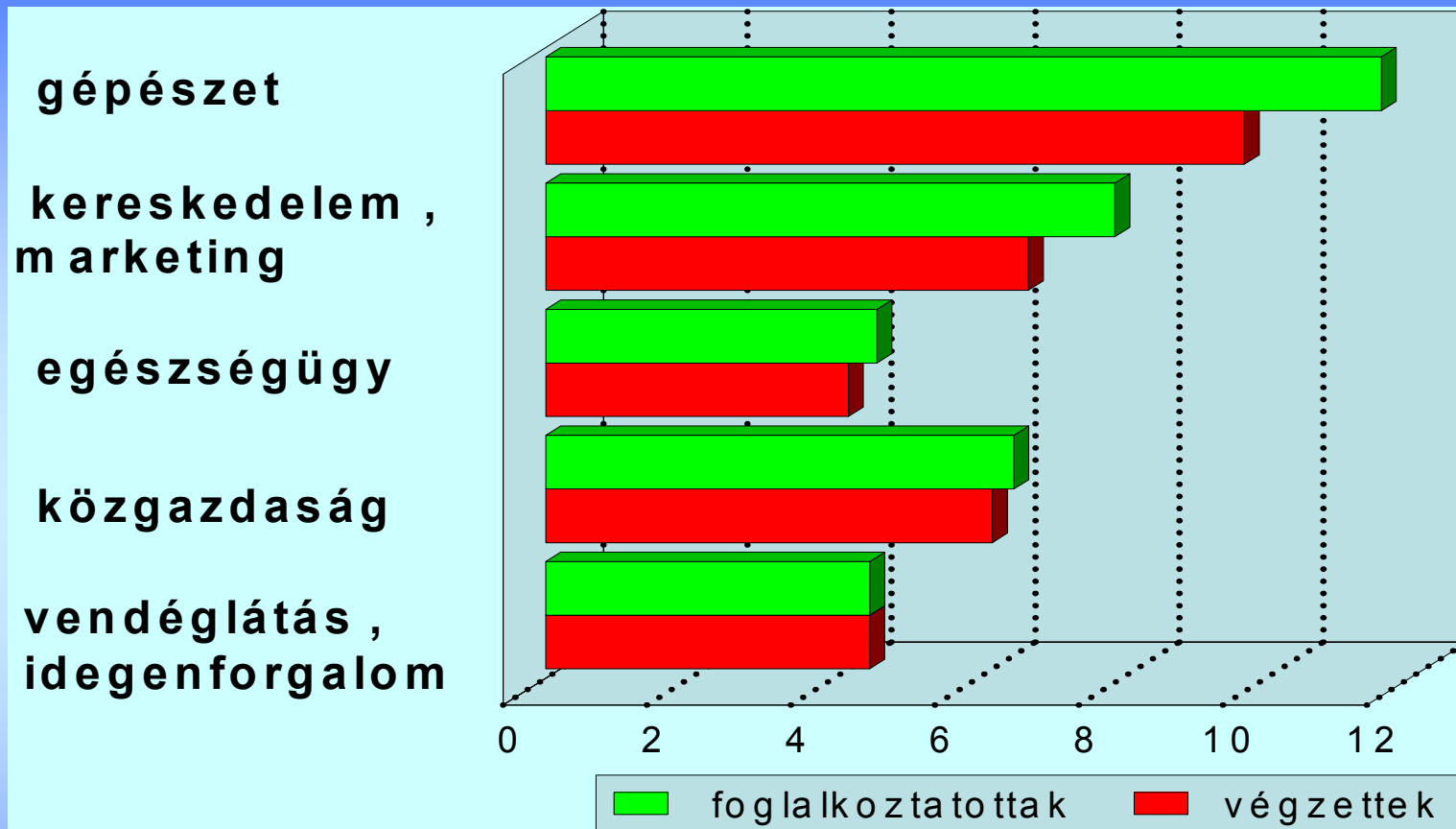

A szakképzés aránytalanságai I.

- A középfokú végzettséget igénylő foglalkozási-szakmacsoportok foglalkozási szerkezetben belüli korrigált aránya és a 2005-ben a munkaerőpiacra kilépők szakképzetség-szerkezetének összehasonlítása

A szakképzés aránytalanságai II.

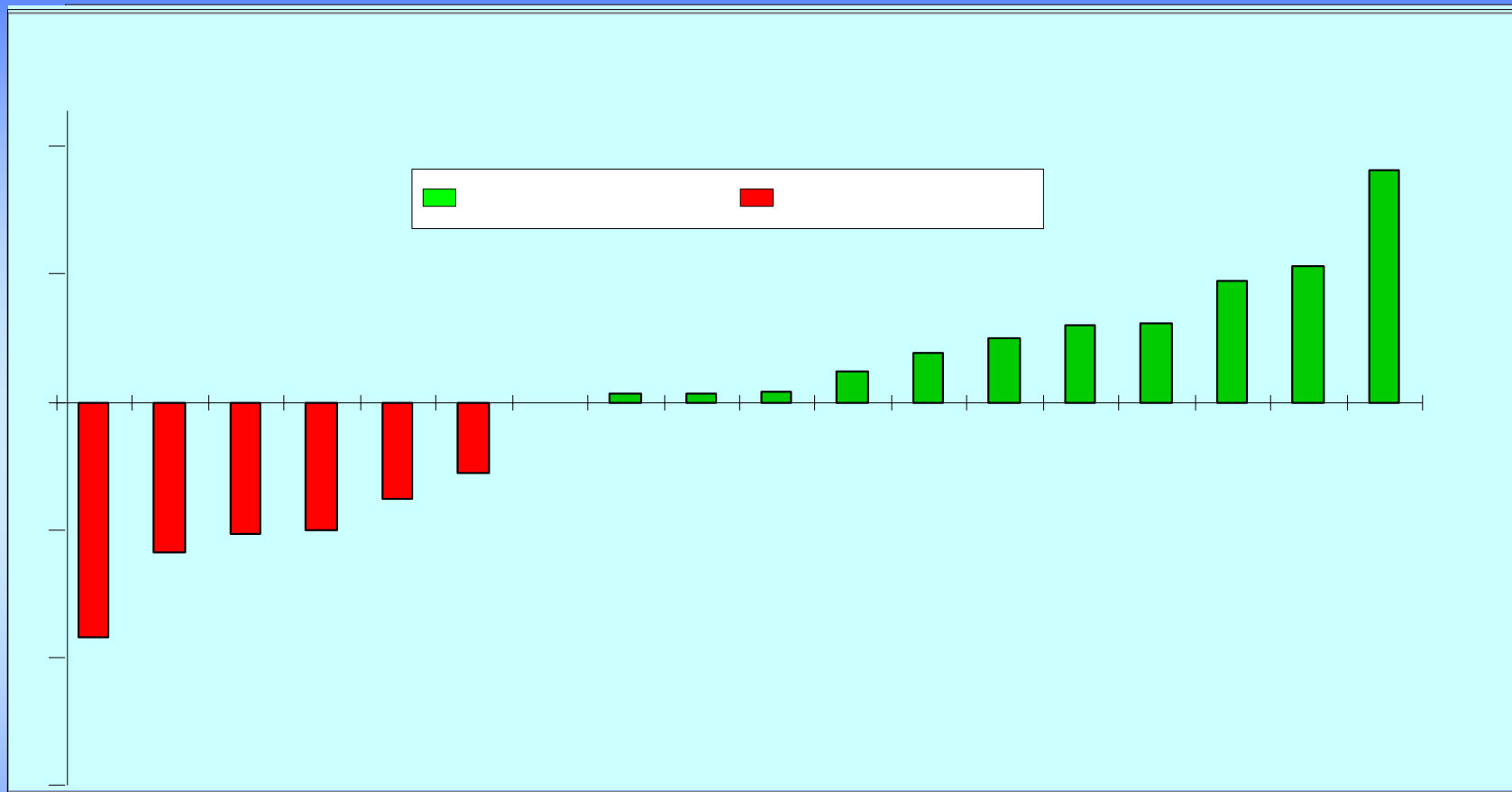
- A középfokú végzettséget igénylő foglalkozási-szakmacsoportok foglalkozási szerkezetben belüli korigált aránya és a 2005-ben a munkaerőpiacra kilépők szakképzetség-szerkezetének összehasonlítása

A szakképzés aránytalanságai III.

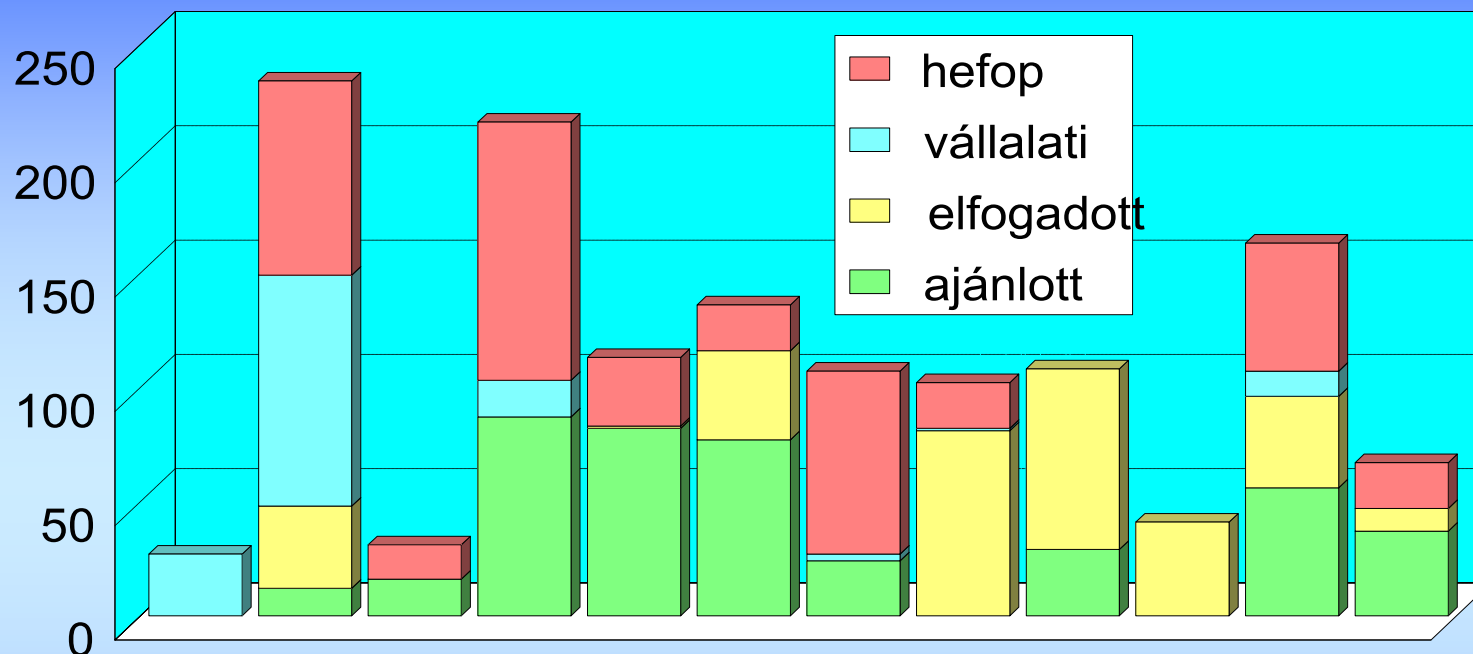
- A középfokú végzettséget igénylő foglalkozási-szakmacsoportok foglalkozási szerkezetben belüli korrigált aránya és a 2005-ben a munkaerőpiacra kilépők szakképzetség-szerkezetének összehasonlítása

A szakképzés és a foglalkoztatás

A középfokú végzettséget igénylő foglalkozási-szakmacsoportok foglalkozási szerkezetben belüli korrigált aránya és a 2005-ben a munkaerőpiacra kilépők szakképzetség-szerkezetének összehasonlítása

A felnőttképzésben részt vevők

- A TMMK által finanszírozott képzésekben részt vevők száma szakmacsoportonként (fő)

Gazdaságszerkezeti átalakulás folyamatai

- **Stagnálás, nincs iránya:**
 - Tamási és Dombóvári kistérségek
- **Lassú, változatlan szerkezet, növekvő követelményekkel**
 - Paksi kistérség
- **Kényelmesen változó, gépipari, műszeripari irányba**
 - Bonyhádi és Szekszárdi kistérségek

Az átalakulás követelményeit alig érzékelik :

– a képző intézmények , a tanulók, pályaválasztók és munkavállalók

Feszültségek

- Magas, és nem megfelelő szerkezetű a felsőoktatásba törekvés
- Magas az iskolarendszert szakképzetlenül elhagyók aránya PI: jelenleg a regiszterben
 - 200 általános iskolai végzettségű
 - 600 érettségizett
- **Hiányok: forgácsolók, CNC esztergályosok, hegesztők, lakatosok, elektronikai szakmák, közép és felsőfokú műszaki végzettségűek**
- **Konvertálhatósági problémák:** leépülő mezőgazdasági-, élelmiszeripari-, ruhaipari szakmacsoportokban dolgozók

Kiterjedésében elégtelen pozitívumok

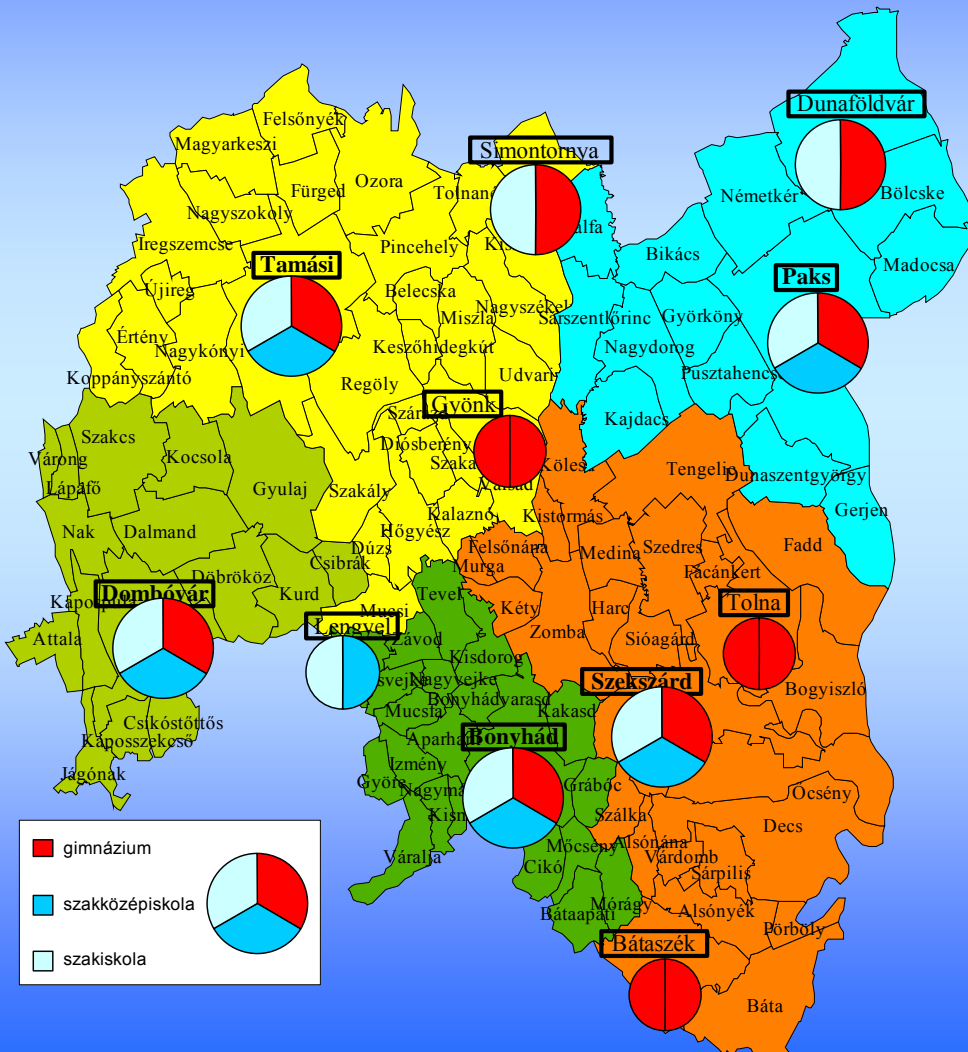
- Nagyvállalatok fokozottabb részvétele a képzésben
- Gyakorlatorientált, munkahelyi szakképzés-, átképzés növekszik
- Kisebb és közepes vállalatok is érdekeltté váltak a szakképzésben

Elérhetőség I.

- Az egyes térségekben oktatott, vagy hiányzó szakmák kijelölik a gazdasági fejlesztés irányait és gátjait
- A fizikai / kékgalléros szakképzettséggel pályára lépők társadalmi csoportja a leginkább helyhez kötött:
 - lakóhely változtatási-, társadalmi kapcsolatteremtő képességük, bérszínvonaluk korlátozza mobilitásukat

Elérhetőség II.

A közép fokú oktatás Tolna megyében

- Egy-egy térségben a gimnáziumok a könnyebben, a bővebb szakmakínálattal rendelkező szakközépiskolák és szakiskolák nehezebben érhetőek el
- A hátrányos helyzetű tanulók és családjuk az esetek többségében nem tudnak, nem akarnak, vagy nem képesek egy, a lakóhelytől távol eső képzést választani

Elérhetőség III.

- Az oktatási rendszert minden képzési szinten, minden településről elérhetővé kell tenni
 - Szükség van Tolna megyében, Szekszárd mellett egy második, teljes képzési kínálattal rendelkező szakképzési központra.
 - Fejleszteni kell a kollégiumok hálózatát és az iskolabuszok rendszerét

A szakképzés feladatai I.

- A szakképző intézményekbe az általános iskolát igen gyenge eredménnyel elvégzők kerülnek
 - A középfokú oktatásnak fel kell készülnie az összes, általános iskolában végzett tanuló fogadására
 - Ki kell alakítani a megfelelő eljárásokat és eszközöket a tanulási nehézséggel küzdő, hátrányos helyzetű réteg sikeres oktatására
 - Alternatív, szakma és tevékenység-orientált képzési formákkal kell a képzés rendszerét a változó igényekhez igazítani (termelő iskola, gyakorlatorientált képzés, munkahely közeli képzési formák)
 - A szakképzés átalakítása nem járhat újabb belépési korlátok felállításával és nem növelheti a szülők és családok kiadásait

A szakképzés feladatai II.

- Az alkalmazhatóság feltétele az alapos, begyakorolt szaktudás.
 - A szakképzés és a foglalkoztatók együttműködését a szakképzés során minden tanuló esetén létre kell hozni
 - A nem megfelelő szakismeret presztízsveszteséggel jár, ami a szakmák és a szakiskolai végzettség értékét jelentősen csökkenti

Hiányszakmák képzése

- A középfokú szakképzésben visszaszorult a gép-fémfeldolgozó és elektronikai szakmák képzése
- ezek a szakmák a helyi munkaerőpiacon jelenleg is hiányszakmának minősülnek
- A képzésük elősegítése érdekében létre lehetne hozni a tanuló – gyakornok státuszt/programot, amely :
 - **a szakképzés utolsó 2 évében és az azt követő 2 évben**
 - **mentoráló, felkészítő, támogató háttérrel**
 - **ösztöndíjjal a tanulmányi időszakban**
 - **azt követően bértámogatással**
 - **álláslehetőségek felkutatásával**
 - **szükség esetén továbbképzéssel, kiegészítő képzésekkel**
 - **a Munkaügyi Központ, a szakiskolák, a felnőtt képzők és a foglalkoztatók szoros együttműködésével**
- biztosítja nagyobb számú tanuló belépését, pályán maradását és elhelyezkedését a térségi munkaerőpiacokon a hiányszakmákban

A lemorzsolódás

- A szakképzésben a beiratkozott tanulók jelentős, el nem hanyagolható hányada nem szerez szakképesítést, az iskolarendszertől kiesve 'lemorzsolódik'
- A lemorzsolódás a legfontosabb szakmák, képzések területén csökkenti a kritikus szint alá a munkaerő-kibocsátást
- A lemorzsolódó tanulók – életre szóló, súlyos egzisztenciális problémákkal terhelt - a munkaerőpiacon mint potenciális munkanélküliek jelennek meg
 - **Nyomon követő vizsgálattal számon kell tartani a lemorzsolódókat**
 - **Meg kell teremteni az iskolaváltás lehetőségét, vagy a felnőttképzésbe való átlépés lehetőségét a lemorzsolódással fenyegetett tanulók részére**
 - **Kidolgozott mentoráló, készségfejlesztő, támogató háttérrel kell létrehozni a hátrányos helyzetű tanulók részére**

A gazdaságfejlődés irányai és szakember ellátottság

- A jelenlegi képzési szerkezet mellett a fém- és gépipari ágazat 2005-ös foglalkoztatási szintjének megőrzése is veszélyben van
 - Nem képzelhető el további fém- és gépipari munkahely-bővítés Tolna megyében a jelenlegi szakember-utánpótlási szint mellett
- Rendkívül alacsonynak mondható az elektrotechnikával, elektromossággal kapcsolatos képzésekre beiskolázott tanulók száma
 - a szakképzett elektronikai és gépipari munkaerő utánpótlásának egyre kevésbé bázisa a nappali, iskolarendszerű szakképzés
- A szakképzés rendszerébe lépők körének kibővítése szükséges
 - Az iskolarendszert érettségivel, de szakképzetlenül elhagyókkal
 - A jelenleg munkaerőpiacon lévő, de elavult szakképesítéssel rendelkezők bevonásával
 - A szakképzetlenek motiválásával

A technikusképzés

- A munkaadók a szakképzésből kikerülő tanulóktól magas szintű gyakorlati ismereteket várnak el
 - a technikusképzés tartalma jelenleg nem illeszkedik a munkaerőpiaci igényekhez
- A technikusképzésből kikerülő tanulók gyakorlati ismeretei messze elmaradnak a munkahelyi megfeleléshez szükséges szinttől
 - A technikusok szakmai ismeretei már nem tartalmazzák az alapvető szakmunkásismereteket és még nem éri el azt a szintet, ami az egyszerűbb mérnöki feladatok ellátásához lenne szükséges
- Szükséges lenne a gyakorlati képzés technikusképzésen belüli megerősítése
 - A technikusképzés tananyagában a szakterület legalább egy szakmájának megjelenítése
 - Munka melletti technikusképzés kialakítása, a vállalatok által „küldött” szakmunkások részére

Pályaaorientáció

- Az iskolák beiskolázási kínálatának kialakításakor preferálni kell a látható munkaerőpiaci igényeknek megfelelő ajánlatot
- A pályaaorientáció során nagyobb hangsúlyt kell fektetni a mauniális-, illetve gyakorlati készségekkel rendelkezőkre
- Az általános iskolai tevékenység részeként fejleszteni szükséges a gyakorlati készségeket
- Széles körben fel kell hívni a tanulók és szüleik figyelmét a
 - **Pályaválasztás és munkaerőpiaci igények közötti összhang fontosságára**
 - **az egyéni képességeknek, készségeknek megfelelő iskolaválasztás fontosságára**
 - **a fehérgalléros túlképzésre**

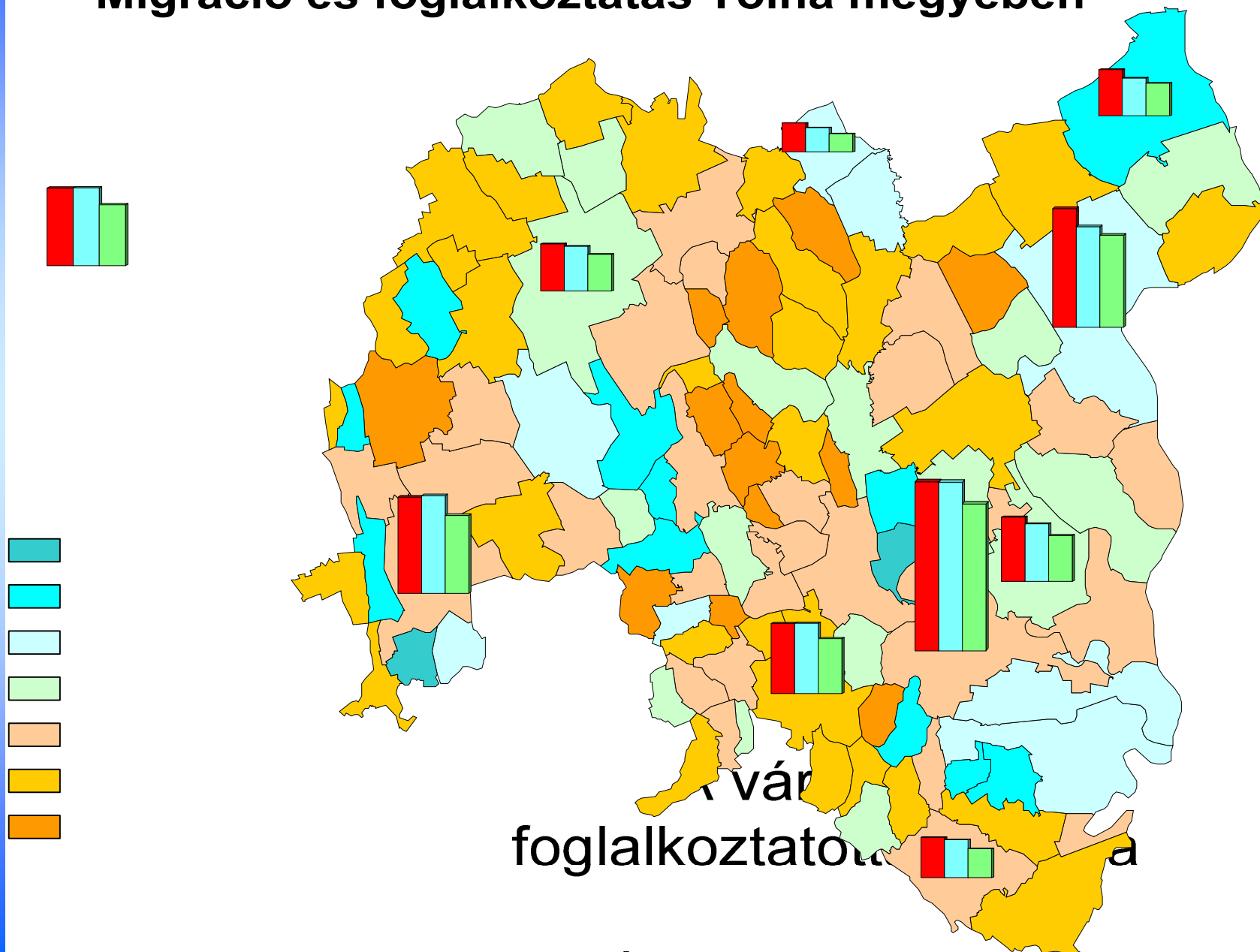
Munkaerőpiaci információk I.

- A közép és felsőfokú szakképzési- oktatási rendszer szereplőinek nincsenek sem kidolgozott eszközei, sem pedig világosan körülírt szándékai
 - a munkaerőpiaci igények figyelemmel kísérésére,
 - a képzések megfelelő átalakítására,
 - az igényekhez való alkalmazkodásra
- A piaci és közfoglalkoztatók keresletével szemben vagy nem áll elegendő kínálat, vagy súlyos túlkínálat van

Munkaerőpiaci információk II.

- Olyan információs rendszerekre van szükség, ami tájékoztatja a tanulókat, oktatási intézményeket és fenntartóikat, valamint a foglalkoztatókat
 - a munkaerőpiaci keresletről,
 - a munkaerő szaktudásával szembeni változó elvárásokról
 - képzésből kilépők elhelyezkedéséről
 - A várható kereseti viszonyokról
 - A munkavégzés emberi-társadalmi körülményeiről

Migráció és foglalkoztatás Tolna megyében

Hátráltató tényezők , megoldandó problémák

- **Gyenge a tudatos gazdaságfejlesztés szerkezetátalakítás**
- **Hiányoznak az ismeretek a munkaerőpiaci folyamatokról s ezért tanulóknak és felnőtteknek nincs kapaszkodójuk a szakmaválasztáshoz**
- **Az iskolarendszerben nem fordítanak figyelmet a manuális készségekre, a gyakorlat- alapú elméleti képzésre**
- **A mikro vállalkozások alig vesznek részt a szakképzésben**
- **A munkaügyi szervezetnek nincs elegendő kapacitása a képzésbe vonáshoz szükséges motiválásra**
- **A felnőttképzés (intézményei) nem (tudnak) alkalmazkodni az igényekhez**
- **A társadalom jövedelem és státusz elvárásai és a valóságos lehetőségek között nincs összhang**

Tennivalók

- Pro aktív gazdaságfejlesztés-szerkezetátalakítás, foglalkoztatási válságok tudatos megelőzése
- Információnyújtás erősítése
- Nyomon követő adatfelvételek: lemorzsolódás, továbbtanulás, első munkába lépés területein
- Pályaorientáció erősítése az iskolákban
- Vállalkozások és szakképzés, felnőttképzés közötti kapcsolat erősítése
- Képzés a vállalkozói ismeretekre: iskolarendszerben és felnőtt képzésben
- Erősíteni kell a szakképzést munkahelyi környezetben
- Képzés vállalkozói ismeretekre
- Képzés a hiányszakmákra
- Meg kell oldani a szakképzetlenek motiválásának problémáit

Projekttervek

- 1. Információs rendszer felállítása a munkaerőigények és a képzések közelítésére**
- 2. Az iskolákból kilépők nyomonkövető vizsgálati-tanulságok levonása (ált. isk, középfokú-, lemorzsolódók)**
- 3. A lemorzsolódást csökkentő eljárások, eszközök kidolgozása**
- 4. Pályaorientációs pedagógiai tevékenység**
- 5. Gyakorlatorientált szakképzés fiatal szakképzetlenek részére (hátrányos helyzetűek)**
- 6. Hiányszakmák képzésére irányuló eszközök kialakítása**
- 7. Vállalkozói készségek fejlesztése a középiskolákban**
- 8. A vállalatok és a szakképző intézmények közötti kapcsolatok fejlesztése a szakképzés tartalmának folyamatos megújítása érdekében**

Köszönöm a figyelmet!

1125 Budapest, Diósárok 2. Tel:(36 1) 356-1081, Fax: (36-1) 214-6187
e-mail: consens@mail.datanet.hu